

Dagboek van een robotmelker

Rommelig en druk of gaat het allemaal vanzelf? Alleen uit ervaring weet je hoe de eerste dagen met een melkrobot verlopen. Robotmelker Henk van der Stok hield voor Veehouderij Techniek een dagboek bij.

Tekst en foto's: Gertjan Zevenbergen

Het aanschaffen en plaatsen van een melkrobot doe je niet zomaar. Daar gaat een lange tijd van wikkelen en wegen aan vooraf. Staat de robot er eenmaal, dan zijn de vragen nog niet van de lucht. Waren de voorbereidingen voldoende? Kan ik wennen aan de nieuwe tijdsindeling? Kunnen de koeien wennen aan het systeem? En: heb ik de goede keuze wel gemaakt? Om erachter te komen hoe de eerste dagen met een melkrobot verlopen, hield Henk van der Stok uit het Zuid-

Hollandse Haastrecht voor Veehouderij Techniek een dagboek bij.

Dag 1: Zaterdag. Hoewel de koeien pas over twee dagen naar de nieuwe stal gaan en dan voor het eerst met een automatisch melksysteem gemolken worden, beginnen de voorbereidingen eerder. Alle koeien zijn drie maanden geleden bekapt. Vandaag krijgen de koeien een tweede halsband om. De robot zal de dieren straks herkennen aan de transponder om de nek. De oude

kan nog niet af, de koeien moeten immers nog een paar dagen krachtvoer vreten uit de krachtvoerboxen in de oude stal. In de tussentijd kunnen we iedere transponder in de computer aan het koenummer koppelen. Met het omhangen van de nieuwe transponder kunnen we meteen de ontbrekende oornummers in doen.

Dag 4: Dinsdag. Er is een paar dagen weinig bijzonders gebeurd. Vandaag zouden de koeien overgaan naar de nieuwe stal.

Van der Stoks melkkoeien wenden snel aan de robot.

Het programma dat de robotgegevens verzamelt, moet wennen.

Henk van der Stok melkt sinds maart met twee DeLaval melkrobots.

Maar een van de melkers van de robotleverancier die ons 24 uur begeleiden, is ziek. Het grote moment wordt dus een dag uitgesteld.

Dag 5: Woensdag. Het is zover. Vanochtend melk ik voor de laatste keer zelf. Wanneer moet ik nu de dag overdenken, plannen maken en alles op een rij zetten? In de melkput worden de meeste ideeën geboren. Ik hou me voor dat dit geen einde, maar een stap vooruit is. Direct na het melken om acht uur gaan de eerste koeien naar de nieuwe stal. De verhalen van robotmelkers die toch maar weer met een conventionele melkstal melken, gaan door mijn hoofd. Komt de loop er wel in? Niemand geeft je een garantie. Maar waarom zou het mislukken? De robot is voor de koeien niet meer dan een krachtvoerbox. En daar kwamen ze tot nu toe altijd graag. Het hek gaat open. De koeien springen door de stal, staart in de lucht. Het lijkt wel voorjaar. Om negen uur is iedere koe over. We laten ze eerst een beetje uitdollen en wennen aan hun nieuwe plek. Dat ze niet te vreten kregen in de oude stal, zorgt ervoor dat ze meteen naar het voerhek gaan. Om elf uur splitsen we de koeien met hekken op in vier koppels. Een voor een brengen we ze naar de melkrobot. De eerste twintig zijn gewillig. Een enkeling doen we een halster aan en trekken we in de robot trekken. Dat doe ik zelf, dat is vertrouwd. Gelukkig heb ik veel hulp. We zijn continu met twee of drie man extra. Er moet immers ook nog gewoon gevoerd worden zodra er een groep koeien gemolken is, en ik samen met de inmelker de koeien inregel. De stand van de spenen moet namelijk in de computer van de robot komen. Met een joystick bewegen we de arm op de juiste plaats onder het uier. Straks moet ik zo ook de eerste vaarzen

inregelen. Het is een tijdrovende klus. Om zes uur 's avonds zijn alle tachtig koeien een keer door de robot geweest. Ik ga eten. De tweede inmelker komt zo meteen en begint dan aan de tweede ronde. Tot twaalf uur help ik hem. Dan ga ik naar bed. Morgen om zes uur gaan ik weer verder.

Dag 6: Donderdag. Om vijf uur zijn alle koeien voor de tweede keer door de melkrobot geweest. We halen de hekken weg. Tijd voor vrij koeverkeer. Ik sta toch vol verbazing te kijken als de eerste koe zonder hulp naar de robot gaat. Het is een nieuwsgierige koe, dat wel. De bange koeien staan niet vooraan. Mijn vader vindt het vreemd. Hij ziet geen melk meer en toch worden de koeien gemolken. We kijken nog maar eens in de melktank. Ja, er zit melk in. De inmelker gaat weg. Vanaf nu moeten de robots het zelf doen. Ik hou de computer nauwlettend in de gaten. Niet iedere koe wordt iedere twaalf uur gemolken. Ik haal ze op. Je moet toch iets doen. Zo veel werk is er nu niet meer. Om half elf 's avonds maak ik mijn laatste rondje, veeg het voer bij en bekijk in het kantoor boven de koeien nog even de attentielijst. Vier koeien zijn langer dan twaalf uur geleden gemolken. Ik haal ze weer op. Dat kost me iedere keer zes minuten. Een half uur later, het is half twaalf, ga ik naar bed. Dit moet ik niet iedere avond hebben.

Dag 7: Vrijdag. Driekwart van alle koeien is uit zichzelf op tijd naar de robot gekomen en gemolken. Voor het grootste deel van de koeien is het automatisch melken al een succes. De koeien op de attentielijst zijn kreupel dieren en koeien die laag in de rangorde staan. Ik jaag ze er door. Vanavond ga ik weg, dan mag mijn broer ze ophalen.

Dag 8: Zaterdag. Mijn broer had het niet gemakkelijk, hoorde ik. Het valt niet mee om de koeien op te zoeken die op de attentielijst staan als je ze niet echt kent. Om half zeven check ik de lijst attentiekoeien. Er zijn een aantal die meer dan twaalf uur geleden voor het laatst gemolken zijn. Ik haal ze op. Dit moet anders. De knop moet om. Als je gangbaar melkt, dan is het melkinterval toch ook niet altijd precies twaalf uur? Ga maar eens een dagje weg, dan loopt de interval zomaar op tot veertien uur. Ik besluit het rustiger aan te doen en de koeien zelf te laten kiezen. Ik laat me niet gek maken. Dieren met een melkinterval van dertien uur laat ik gewoon lopen. Even later staan ze in de robot. Zie je wel.

Dag 10: Maandag. Het loopt lekker. Totdat de robot begint te bellen naar de

Robots goedkoper

De melkrobot is populair. Een melkveehouder die nu zo'n melksysteem bestelt, zal hem naar alle waarschijnlijkheid niet voor het einde van het jaar in de eigen stal zien draaien. Melkveehouder Henk van der Stok uit Haastrecht (ZH) wilde aanvankelijk zijn oude stal, die ruimte bood aan 90 melkkoeien en een 2x5 visgraatmelkstal, vervangen door een nieuwe ligboxenstal voor 135 melkkoeien en een draaimelkstal. De bouwkosten van de carroussel met wachtruimte vielen echter hoger uit dan de kosten van twee automatische melksystemen. Vanwege Van der Stoks voorkeur voor de spenenreinigende tepelbeker koos de melkveehouder voor DeLaval. Begin maart draaiden ze voor het eerst. De systemen, met ieder een capaciteit van ongeveer 70 koeien, melken nu samen 90 koeien.

mobiele telefoon en meldt dat de koeien in de robot blijven staan na het melken. Er blijken een paar koeien bij de uitgang van de robot rond te hangen. Ze blijven in de buurt van de krachtvoerbak in de hoop wat te kunnen snoepen. Tegelijkertijd houden ze de net gemolken koe tegen en kan een nieuwe koe de robot dus niet in. Het zal wel over gaan. Ik draai het voer nog maar eens voor het voerhek, dan komen ze daar wel naar toe en worden er weer koeien gemolken.

Dag 11: Dinsdag. Het gaat niet over. Nog steeds wachten er koeien, vooral die hoog in de rangorde staan, bij de uitgang van de robot en meldt het melksysteem regelmatig dat de dieren er niet uit willen. Ik bel de dealer. Er moet een texasdeurtje en een hek komen om de dieren die net gemolken zijn te scheiden van de koeien in de stal. De inmelker had het er al over gehad.

Dag 12: Woensdag. De poort en het hek worden gemonteerd. Ondertussen valt me op dat de melktijden die ik hanteerde vooral mensentijden zijn. Om twee uur 's nachts, in het donker, worden er nog koeien gemolken, maar om half zeven 's ochtends draaien de robots niet. Pas tijdens het voeren worden de koeien weer

actief. Staan er om half zeven twintig koeien op de attentielijst, tegen tien zijn ze weg. Aan het begin van de dag worden de koeien die hoog in de rangorde staan gemolken, aan het einde van de dag, rond een uur of twaalf 's nachts zijn de dieren die laag in de rangorde staan aan de beurt.

Dag 13: Donderdag. Ik sta nu om half zeven op, een half uur later dan voorheen. Om acht uur ben ik binnen en heb ik gevoerd, kalveren melk gegeven en de boxen schoongemaakt. Voorheen zat ik pas om half negen aan het ontbijt en deed ik de jongveestal daarna. Technisch loopt alles goed. Er zijn geen storingen. Ik moet nog wel wennen aan het computerprogramma dat bij de robot hoort. Je moet de gedachtenkronkel van de programmeur even doorkrijgen. Wel jammer dat het niet standaard gekoppeld is aan mijn managementprogramma. Die koppeling moeten ze later nog maken.

Dag 14: Vrijdag. We melken nu anderhalve week met de robot. Het gaat boven verwachting, zo goed. De rust valt me op. Onder de koeien tenminste. Want in de stal zelf is het druk. Hoewel er volgende week een open dag is, staan er iedere dag mensen op het erf. Kennissen, boeren uit de buurt, pers en

Een klaphek voorkomt dat koeien bij de uitgang van de robot wachten.

onbekenden die iets gehoord hebben over een nieuwe stal met robots en weleens willen weten hoe dat er in het echt uitziet. Gelukkig hoef ik niet meer te melken... ■

Meer over de stal van Henk van der Stok is te vinden in een film op www.veehouderijtechniek.nl

De melkrobots in het midden van de stal van Van der Stok zijn onder het kantoor te vinden.